

TELEGRAFUL ROMAN.

apare Marția. Joi și Sâmbăta

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la

Administrațiunea tipografiei archidieceșane Sibiu, strada Măcelarilor 45

Correspondențele sunt a se adresa la

Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.

Epistolele nefrancate se refuză — Articuli nepublicați nu se înapoiază

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 3678 Scol.

Notificare oficială.

Prin concludul sinodal din 2/14 Maiu a. c. Nr. 110, cärticica „Cunoscințe din constituția patriei și din drepturile și datorințele cetățenesci pentru școlele populare” de Ioan Popovici, s'a admis ca manual de scôlă în școlele noastre confesionale.

Ceea-ce prin acesta se aduce la cunoștința publică spre scire și orientarea tuturor, pe cari îi privesce.

Sibiu, din ședința senatului școlarîi ținută la 9 Iunie, 1894.

Consistoriul archidieceșan.

Escrierea de concurs

la școlele noastre populare pentru posturile de învățători.

(Doi articoli.)

Dela un umic al nostru primim sub acesta titlă următorii doi articoli.

I.

Deja decurg esamenale pe la școlele noastre populare. În unele tracte s'au și finit, precum suntem informați. Inspectorii districtuali de școle — unde progresul le zace la inimă, vor fi putut observa din propria intuițiune relele, ce mai stau încă legate de școlele noastre; și nu ne îndoiim că de timpuriu se vor lua măsurile de lipsă pentru îmbunătățirile de lipsă. Ori ce întârziare, ca să nu ție neglijință în afacerile școlei populare să va răsbuna crunt. E drept, că Csáky s'a dus, dar legea obladuită sub el în 1893, precum și faimosa ordinațiune pentru punerea în pracsă a art. de lege XXVI ex 1893 atârână ca și sabia lui Damocle asupra școlilor noastre. Trebuie să fim deci foarte severi cu noi înșine și scăderile perpetuate în foarte multe locuri, dându-le de gol, să lucrăm pentru estirparea lor fără nici o cruțare.

În administrarea afacerilor școlare trebuie ca cei chemați să fie prompti și foarte conștiențioși. Acesta se preține dela organele subalterne școlare, că-ci har Domnului! față de forul superior nu putem a ne plânge. Dureri, căci nu pretutindenea merge lucrul la organele subalterne, astfel precum ar fi de dorit. Finit odată anul școlar, dacă învățătorul a fost numai provisor, prima cestiune școlară ce de sine își vine pe tapet e: ce faci cu învățătorul ca comună parochială? îl mai ții, ori eșcrii concurs? Legea ne impune să se eșcrie concurs. Și legea are să fie sănă, nu ne este iertat — în interesul bine priceput al școlei — a ne da înderăt. Chiar și când legea nu ar exista, am fi datorî a face la timp preparativele de lipsă, pentru ca la începutul noului an școlar, școlă să potă funcționa în regulă. Ei, dară lucrul de multe ori merge anapoda. Concurs nu se eșcrie, sau dacă se eșcrie, se eșcrie târziu, când școlă ar trebui să se începă. Acesta e o anomalie regretabilă, și cu cât ocură mai des cu cât mai rău. Lauda esceptiunilor. Am puté să numim aci tracte protopresbiterali — unde ani de ție vedem publicate concursurile pentru posturile de învățători pe la finea lui August, prin Septembrie, și chiar până prin Decembre. Din contră aflăm tracte unde momentan, după finirea anului școlar se eșcrie concurs, dacă postul de învățător afost ocupat în mod provisor. În atari tracte cauza școlară progresază și an de an învățătorii bani se înmulțesc, și se stabilesc definitiv.

Jumătate din numărul învățătorilor nostri în archidieceșă sunt numai provisorî. Va fi absolut necesariu ca în timpul cel mai scurt să se eșcrie concurs și să se facă provisiunile necesari, ca școlele noastre să nu rămână fără învățători cu începutul anului școlar.

Pare-că aud obiectându-se: fiecare inspector de școle își scie datoria, vede și cunoșce chiar pericolul ce ne amenință și își va face datoria. Va fi bine să primim obiecțiunea cu optimism și să facem o privire retrospectivă asupra eșcrierilor — multe — multe — de concurse din trecut.

E fapt, ce nu se poté nega, că până aici în multe comune deși ar fi trebuit, nu s'a eșcrit concurs la timp. Drept cauze a neeșcrierii se aduc mai multe.

Anume se afirmă, că comunele bisericesci nu substern la oficiul ppsce banii pentru eșcrierea de concurs seu îi substern foarte târziu. Nesubsternarea provine sau din neglijință, sau că factorii chemați din comuna bisericescă fiind angajați pentru învățătorul provisor, nu vor să mai eșcrie concurs, țiecând: ce să mai spesăm banii, că tot nu căpătăm învățătorul definitiv. În alte locuri se mai aduce înainte: pentru ce să trimetem bani de concurs, fiindcă ppsbiterul ne denumesc — la tómnă — pe cine voesc densus. Sunt și locuri, unde avem de facut cu lipsa de energie și muncă a inspectorului de școle districtual, carele banii primiți pentru concurse îi ține și adună la sine până pe la începutul anului școlar și numai atunci eșcrie concurs. Acesta se face cu intențiune, ca să aibă mâna liberă la denumirea învățătorilor provisorî. Dureri pe ici colo se mai pescuiesc în turbure. Lucrul e ușor de înțeles. La începutul anului școlarîi ppsbiterul face propuneri la Ven. Cons. pentru instituirile provisorî, și acesta e forțat a aproba denumirea ppsbiterală — fiindcă numai e timp, și e în detrimentul școlei a mai face alta denumire. Nu așa însă dacă s'ar fi dat la timp, sau când substituirile ar fi urmat înainte de începerea anului școlar.

Revista politică.

Precum am amintit în nrul trecut, proiectul căsătoriei civile a fost primit ca basă pentru desbaterea specială cu majoritate de 4 voturi. Vorbirile, ce s'au ținut au fost cât se poté de scurte și de concise, deore-ce în rëndul trecut s'au ținut vorbiri amănunțite. Pentru proiect a vorbit referentul Gajzágó, Vay Béla și episcopul reformat Zelenka; contra lui Zichy Pál, cont. Zay Miklos, mareșalul de curte cont. Széchen Antal, bar. Rudnyansky și marchisul Pallavicini. Acesti din urmă toți au arătât relele proiectului, ér special mar. Pallavicini a accentuat, că numai jidanii pot avé folos de legea acesta.

La desbaterea specială opoziția a încercat să introducă modificări, dar nu i-a succes, deore-ce aderenții guvernului prinseră mare curagiu. Un singur paragraf nou s'a mai primit, al cont. Al. Andrassy și anume, că această lege nu alterază natura căsătoriei ca instituțiune bisericescă.

Primirea proiectului a provocat mare bucurie în șirurile guvernamentale și în special la unii dintre reformați și la jidani. În opoziție și preste tot la majoritatea locuitorilor patriei însă mare deprimare. Conducătoriul opoziției cont. Ferd. Zichy a declarat, că opozițiunea deacum încolo va începe agitațiune în popor în contra legii căsătoriei civile.

Foile guvernamentale iubileză și aduc elogiuri monarhului, ca celui mai constituțional domnitoriu, carele a făcut „națiunei” un mare bine, căci a lăsat să trecă proiectul.

În alt ton scriu însă foile opoziționale și special cele clericale. Așa „Magyar Állam” după ce aduce mulțămită contelui Ferd. Zichy, propune convocarea unei mari adunări din societatea catolică. Episcopatul încă

FOIȚA

Documente pentru limbă și istorie.

(Urmare).

§. 4.

Ori-ce s'au zis despre sesia întrégă aceeași vine și de jumătate, a patra sau a opta parte de a să înțelege, după proporția și socotela, care însăși nu mele părții arată.

Mai încolo de sine-și urmăză, că de vreme-ce prin articolul 26 a anului 1791 osăbirea ce era între iobagi și zileri s'au ridicat; și deschilnirea care au fost pentru dările urbarialicești, au încetat; și așa ori iobagiu au fost mai nainte, ori ziler, tot într'un chip vin de a să socoti.

Punctul II.

Despre facerile de bine slujitorilor cădute.

§. 1.

Slujitorilor crășmăritul vinului dela Sf. Mihai până la () slobod va fi.

§. 2.

Stărpiturile (ierțășurile sau lazurile), atât cele vechi cât și cele noué, rînduiala articolului 26 a dietei din anul 1791, încâtui pentru plățirea lucrului sau și a altor sădiri, ce a să fi pus pe ele s'ar adeverî țiind; încătținea urbarialicescului loc a se lua în sus se vor puté; érá de cumva domnul locului

asemenea stărpituri noué, sau vechi cu acel sfîrșit ar vrea dela supuși a le lua, ca acele locurilor domnesci, și a curții să le adaugă, o urmare ca acesta totdeuna înaintea cuviósei urbarialicesci iurisdicții vine de a să arăta, și de acolo prea înaltei hotărîri a să așterne.

§. 3.

Pentru dobitócele supușilor pășune, încât starea și mărimea locului va îngădui să fie destulă, din care după aceea supușii cu știrea și îngăduela domnilor locului, o parte spre contenit a rupe vor puté; la care contenituri și a domnilor marhe de jug vor puté avé pășune, érá mici decât celelalte. Érá unde și afară de aceea pășiunea e foarte puțină, prin noua a locului arare a să mai micșora nu va fi slobod.

§. 4.

În locurile unde se află păduri, lemne de foc din cele căzute sau uscate, și unde de acestea nu ar fi și din cele verđi, ér nu din cele roditoare, sub privegherea domnului locului, supușilor spre numai a seu folos a aduce va fi slobod. Érá în locurile, în care supușilor acelorași locuri folosuri de lemnele așa s'au îngăduit, cât și cumpătata neguțatorie cu dînsule a face să poté, aceea slobodenie și de aci înainte încât rînduela despre păduri va îngădui să li se îngădue.

§. 5.

Lemnele cele de lipsă spre zidire, pe lângă asig-nația domnilor locului, și a lemnelor însemnare, din pădurile aceluiași loc fără plată să se dee.

§. 6.

Dacă pentru a pădurilor micime, din pădurile locului folosul lemnelor nu se poté îngădui, cumpératul folos ce ar fi avut din pădurile altui loc a aceluiași domn, cu bună socotela, si dreptă măsură să se îngădue.

§. 7.

Gindurătura (jirritul) în locul sălășlunței sale cu șase creițari mai ieftin decât la străin să se îngădue, érá în pădurile domnesci, numai pe lângă prețul cu domnul locului tocmît vor puté avé gindurătura.

§. 8.

Dacă în careva loc pădure pe sēma obștei osăbită, sau dōrá după sesiî întru supuși împărțită s'ar afla, și obștea în acelorași stăpânire a rămâne, și de aici înainte ar pofti; atunci acelorași folosul cu lemne de foc, de zidit, a ghindei și a cōbelor culegere, în aceste păduri să rămāe slobodă spre a sa lipsă fără de a da pentru aceea ceva plată domnului locului, ci întru o întēmplare ca acesta domnul locului nici lemne, nici ghinde în pădurile cele domnesci nu va fi datorî, luând afară aceea întēmplare, când în pădurea satului, sau a slujbașilor nici decât ghinde nu s'ar face, fiind-că atunci cu prețu care cu străini sau tocmît, mai întâiu slujbașilor sei a da ghindurătura, privegherea pentru păduri atât pentru cele domnesci cât și pentru ale satului de pururea lângă domni rămāind.

(Va urma.)

trebuie să se întrunească în curând și să hotărască, ca să rîde pe Maj. Sa a nu aproba proiectul, ci a ține la jurământul de încoronare. Numita fîie și citată din acel jurământ.

Fîia berlineză „Germania“ e fîrte vehementă. Ea vede amenințată dinastia de Habsburg și cî în Ungaria pîte să izbucnescă uşor o revoluțiune.

La cas, cînd Maj. Sa monarhul nostru ar aproba proiectul, atunci el devine lege în 1896. La tîmnă casa magnaților va mai pertracta încă trei proiecte, care stau în legătură cu proiectul cîsătoriei civile.

„Le Gaulois“ publică un interview al prințului Bulgariei, în care espune în mod lămurit cauzele cîderii lui Stambuloff.

Altetă sa a declarat, cî Stambuloff a fîcut Bulgariei servicii eterne; însc lungă sa perioadă de guvernare a fîcut sî nu pîtă aprecia condițiunile actuale ale țerii și spiritul de moderațiune. Inzadar prințul a rugat pe Stambuloff a respecta constituțiunea și i-a atras atențiunea asupra vecsațiunilor nefolositoare, ce comitea.

Bucuria generală și espresiunea sentimentului de scîpare manifestat cu ocaziunea cîderii lui Stambuloff dovedesc, cî prințul a lucrat de accord cu dorințele populațiunii.

Relativ la politica strîină, prințul Ferdinand a declarat, cî este și va rămînea vasalul credincios al sultanului. Constantinopolea este spriginul sîu.

În ceea ce privesce aserțiunea, cî prințul Ferdinand se inspiră de la Viena, A. Sa a declarat cî faptele nu o dovedesc. Față cu Rusia ne silim să trăim în relațiuni respectuoase, însc voim să fim liberi. Bulgaria este o țară unde Kaulbars-ii și Ignatieff-ii nu vor reuși. Bulgaria sî aparțină bulgarilor. Etă politica mea constantă. Timpul va dovedi-o.

În 22 Iunie s'a întrunit în ministeriul de rîsboi din Roma o comisiune, constîtătoare din generali, care are să se ocupe cu studiarea reformelor, ce au să fie introduse în armata italiană, pentru scopul de-a face anumite economisări. Ori de ce natură sî fie aceste reforme însc, comisiunea deja la început a hotărît susținerea corpurilor de armată, cum a fost precisată în legea din 1882.

Organul oficios al partidei liberale din Serbia, „Srbska Zastava“, declară într'un articol, inspirat de conducătorii partidului, cî liberalii, după ce cabinetul Nicolajevici nu le-a satisfîcut pretensiunilor lor, se pun în opozițiune față cu ministerul actual, și cî nu vor sprijini politica internă și esternă a acestuia.

Mîsurile guvernului față de comitetul național.

Documentele privitoare la mîsurile luate de guvern pentru disolvarea, respective oprirea activității comitetului național român, despre care am fîcut amintire în nrul ultim al fîiei nîstre, sunt următoarele:

Nr. Pres. 35/894 M.

Stimatuului domn Dr. Ioan Rațiu, advocat și president al comitetului executiv al partidului național român.

Loco.

Comitele suprem al comitatului Sibiu, preastimatu domn Gustav Thalmann, m'a recercat să procur o declarațiune în scris asupra următoarelor întrebări:

Pe ce basă s'a constituit partidul național român și comitetul executiv al acestuia?

Care sunt statutele fundamentale?

Erte constituțiunea înștiințată? cînd și cui?

Cînd și de cine sînt aprobate statutele?

Am onîre deci a Vî recerca cu stimă oficioasă să bine voii a-mi înainta cu posibilă grăbire declarațiunea cerută.

Sibiu, 19 Aprilie, 1894.

Locuitor de primar: Drotleff m. p.

Biroul executiv al partidului național a respuns la aceste întrebări astfel:

Stimate domnule primar!

Cu ptovocare la on. D-Vîstre scrisîre cu data de 19 Apr. Nr. pres. 35 a. c., prin care, din ordinul comitetului suprem al comitatului Sibiu, ne cereți să vî relatăm pe ce basă s'a constituit partidul național român și comitetul seu; care-i sunt statutele; cînd și cui s'a anunțat constituțiunea și cine a aprobat statutele, avem onîra a vî rîspunde următoarele:

În virtutea legii electorale în vigîre, alegătorii romîni din tîte cercurile electorale, în care locuiesc cetățeni de naționalitatea romînă, sunt constituiți politicesc în partid național românesc. Dreptul alegătorilor de a se constitui în partide este incontestabil recunoscut în §. 104 al legii electorale, care espres recunoșce partidele și preține numai ca la adunările, ședințele și festivitățile acestora să pîtă asista și reprezentanții autorităților administrative.

Partidul național român dela începutul erei constituționale, în special dela 1869 încîce, la sfîrșitul fiecărui period electoral, în preajma alegerilor și după trebuință și la alt termin, s'a întrunit în conferență generală publică, la care au participat delegații aleși ai tuturor cercurilor electorale cu populațiune romînă. Dela 1887 încîce aceste conferențe s'au ținut regulat în Sibiu și anume șese de tîte, în anii 1883, 1884, 1887, 1892 și 1893. Totdeuna aceste conferențe au fost compuse din cîte 2—300 de delegați aleși, au deliberat și au adus conclusele în ședință publică și au fost asistate de un reprezentant al autorității publice, de regulă directorul de poliție, respective cîpitanul orășenesc din Sibiu.

Nici cînd dreptul alegătorilor romîni de a ținî asemenea conferențe nu a fost contestat, ci mai vîrtos recunoscut, după-cum și era natural, pe basa legii care recunoșce dreptul constituiri alegătorilor în partide.

Recunoscut fiind însc acest drept, dela sine urmîză, cî partidele au și dreptul de a se constitui alegîndu-și organele, care să le conducă și să le reprezente. Astfel și partidul nostru este constituit în cluburi cercuale, pentru fiecare cerc electoral și în cluburi comitatense, pentru fiecare comitat cu populațiune romînă. Er conferențele generale, pentru conducerea uniformă a partidului întreg dela 1887 încîce regulat au emis cîte un comitet electoral central, care avea să pună candidaturile de deputați, cîtă vreme pasivitatea generală absolută a alegătorilor romîni n'a fost decretată, er de atunci încîce au să pună conclusele conferențelor în aplicare și peste tot să pîrte de grije despre atitudinea uniformă a întregului partid în afacerile electorale.

President al comitetului electoral central al partidului național român a fost ales la 1881 Ilustritatea Sa dl Nicolae Popa, actual episcop gr. or. al Caransebeșului, la 1884 dl Parteniu Cosma, actual director al băncii „Albina“ în Sibiu, la 1887 regretatul dl Georgiu Barițiu, la 1890 dl Vicențiu Babeș, er dela 1892 ocupă subscrisul presidiiu menționat.

Totdeuna comitetul central și presidenții sei au fost aleși în deplină publicitate, au comunicat în multe rînduri cu autoritățile publice, pînă chiar și cu guvernul, dar nici odată nimenea nu li-a contestat legalitatea existenței și a activității.

Ca organe electorale ale unui partid politic, comitele cercuale și comitatense, precum și comitetul central nu au nici un fel de statute, nu au trebuință de ete, cîci existența le este basată în legea și dreptul electoral, er activitatea le este normată în programul partidului, care încă nu este un secret, ci dela formularea lui în conferența din 1881 aparține publicității.

Noi scim și scie țera întregă, cî nu numai romîni, ci toți cetățenii patriei se folosesc în cea mai largă mîsură de dreptul de a se constitui și organiza în partide politice. Scim d. e. cî tîte partidele magiare, afară de cluburile lor centrale parlamentare au în țera întregă cluburi politice cu comite și sub comite și alte organe executiv. Asemenea și cetățenii nîstri de naționalitate sîsesc scim, cî sunt asemenea organizați în partid politic cu „Centralschuss“ și „Be-

zirksausschuss-uri“ în tîte cercurile lor, ceea ce este dreptul lor incontestabil.

Același drept, care îl eserciază și alții, fără de a cere aprobarea prealabilă a guvernului și fără de a avî statute întărite de cineva, l-am eserciat și noi romîni, partidul național românesc și organul acestuia, comitetul central electoral presidat de acesta.

Așa stînd lucrurile, ar fi greu de înțeles, ce rost ar putî să aibă recercarea ce On. D-vîstră ni-ati fîcut din ordin mai înalt, dacā din nenorocire, situațiunea politică și atitudinea înaltului guvern față cu poporul românesc. nu le-ar esplica tîte și nu ne-ar fi obicinuit să nu ne mai surprindem de nimic.

Din nenorocire, înaltul guvern se vede, cî și a propus a rezolva cestiunea naționalității și în special cestiunea romînescă cu mijloce violente, cu persecuțiuni, procese politice, întemnițări, detragerea dreptului de întrunire și a libertății cuvîntului. Tîte acestea însc se par a nu fi suficiente și astfel se vede, cî s'a luat hotărîrea de a scurta pe romîni și în drepturile emanate din legea electorală, atacînd cu puterea, fără motiv și basă legală, organizația lor politică, care celorlalți cetățeni mai favorizi de sorte, li-se permite în cea mai largă mîsură.

Au ajuns chiar pînă la noi vesti despre propuneri formale, ce s'au fîcut guvernului în acîstă privință într'un memoriu inspirat de sentimente dușmane poporului românesc. Acțiunea al cărei preambul pare a fi recercarea D-vîstră, constitue deci o dovadă cî, acest memoriu a fost acceptat și s'a fîcut deja primul pas al punerii lui în aplicare.

Drept-aceea noi suntem pregătiți la tîte și nimica nu ne mai surprînde. Binevoescă guvernul a mergî numai înainte pe calea violenței; noi rămînem cel puțin cu mîngîierea, cî cu cît mîsurile ce se iau și se vor lua contra nîstră vor fi mai drastice, cu atît mai curînd se va dovedi absurditatea politice de guvernament față cu naționalitățile și în special față cu romîni, si cu atît mai curînd se va înțelege absolută necesitate de a rezolva cestiunea naționalității în statul nostru, nu cu forța și cu mijloce violente, ci cu mîsurile dreptății.

Sibiu 23 Aprilie, 1894.

Presidentul comitetului central al partidului național român.

Dr. Ioan Rațiu m. p.

Cu datul de 20 Iunie presiuiul a primit următoarea rezoluțiune:

Dela fișpanul comitatului Sibiu și comite sîsese:

Nr. 71/894 reser.

Onorabilului presiui al conducătorilor partidului național român, la mîna domnului Dr. I. Rațiu, advocat.

Loco

Avînd în vedere ordinul presidențial Nr. 321 din 16 c., trimis mie de cîtră Escelența Sa dl ministru reg. ung. de interne cu privire la constituirea partidului național român, conform articolului 104 d. în legea electorală: adunări și partide etc, numai pe durata alegerilor se pot organiza, pe cînd reuniuni formate pentru o acțiune mai largă, nu exclusiv pentru alegeri, ci cu tendențe politice, reuniuni a căror acțiune este continuă, nu se pot sustrage controlului autorităților, er autoritățile esercită aprobarea și controlul acțiunii reuniunilor.

Existența și activitatea partidului național român neputînd fi deci basată pe legea electorală, existența și activitatea lui n'are basă legală.

Toemai de aceea Escelența Sa dl ministru reg. ung. de interne a binevoit să interzică funcționarea mai departe a reuniunii care esistă sub titlul de „partid național român“. De altfel conducătorii partidului liberi sunt a continua cu activitatea reuniunii lor, avînd țintă care nu lovesce în legi; la acest cas însc scopul și mijlocele care servesc realizării scopului sunt a se arîta lămurit și amînuți, conform acestei ținte și mijloce, precum și avînd în vedere circula-riu ministrului de interne Nr. pr. 1508/875, și conformîndu-se condițiunilor puse în acest ordin, vor face statute, a căror aprobare va fi solicitată prin intermediul municipiului respectiv, la ministeriul de interne.

Comunicînd acîstă hotărîre ministerială cu onoratul presiui pentru a se conforma și a o aduce la cunoștința tuturor membrilor

conducători ai partidului, totodată pe basa ordinului amintit observ, cî dacā nu veți întrerupe ori-ce activitate pe acest teren, adecā dacā veți continua a lucra în acîstă direcție, se vor lua în contra-ve cele mai severe mîsurile legale.

Sibiu, 20 Iunie, 1894.

Gustav Thalmann m. p., comite supr.

Cestiunea romînă.

(Interviewuri din „P.-Napló.“)

Nicolae Garoiu, advocat în Zernesci.

— Starea de acum e nesuportabilă.

Causa principală a acesteia este, cî magiarii ardeleni prezintă guvernului lucrurile de aici în lumină falsă, ca nu cumva acesta se tracteze mai blînd și mai echitabil cu romîni.

Este greșită părerea, cî miscarea romînă e cestiunea de pîne a agitatorilor. Toemai contrariul e adevîrul. Cestiunea romînă e cestiunea de pîne a magiilor ardeleni. Tot într'una vîpsese ei pe dracul pe pîret, ca guvernul sî-i ție pe ei la suprafăț, sî-i aplice în oficii și să le dea putere de a apăsa pe romîni.

Principiul nostru este, cî voim să trăim ca popor romîn în Ungaria. Vrem concurență (rivalitate) dar cu mijloce egale. Cîci noi nu ne înfrîcăm de rivalitate, dacā dispunem de aceleași mijloce, ca și magiarii. Cine în acîstă concurență își va ținî locul, înflorîscă, cine nu să se nimicească.

Punctul prim al programului național, care atinge uniunea. mai mult displace magiilor. Dar, dacā este în program, deocîmdată trebuie să ținî la el. Datorîna guvernului ar fi, cî să se facă un astfel de pod de aur, pe care trecînd, am putî lăsa îndîrîptul nostru cestiunea uniunii.

Una dintre petrite fundamentale ale acestui pod de aur ar fi revisuirea legii electorale ardeleni. Cîci dacā uniunea e fapt, atunci Ardîlul nu pîte avî o lege electorală deosebită de cea a Ungariei.

Noi ne basăm drepturile pe legea de naționalitate, dar guvernul nu respectă acîstă lege. Ba în țilele aceste am cetit în țiarele din Bpsta, cî magiilor le pare rău, cî a fost adusă acîstă lege și o consideră de o greșă politică, cu tîte cî acîstă lege nu ne asigură altceva, decăt posibilități.

Mare necas constituie și cestiunea limbei, cîci la noi una sunt naționalitatea religiunea și școlă. Prin acîcea, cî ni-se impune cu forța limba magiară, noi vedem pretutindonea spectrul amenințător al magiarisării. Nu o ordinațiune de-a ministrului Csáky a contribuit esențial la nutrirea agitației romînilor. El a pretins între altele, cî învățatorii să scie perfect limba magiară în scris și cu graiul. A pretins-o acîstă cu deosebire dela acei învățatori, cărora le-a întregit salariul anual din cassa statului de la 240 fl la 300. — Țeu prin acîști 60 fl. fîrte ieftin și-a cîmpîrat ministrul dreptul de-a se amesteca în afacerile nîstre.

Limba romînă este scîsă de preste tot locul. Nu o folosesc nici la pertractările finale, nici chiar la fasiunile martorilor. Se aduc sentințe privitoare la viața și averea cetățanului de naționalitate romînă fără ca el să scie, ce să întîmplă.

— Ei, dar precum sciu, chiar în Zernesci judecătorul de ocol e romîn.

— La noi nu este causă de plînsîre. Dar ar trebui ca pretutindonea să scie judecătorii romînesce, unguresce și nemțesco.

Cu privire la ideia de stat magiar punctul de mîncare al romînilor e următorul:

Dacā sub acîstă idee de stat vor să pricepă magiarisarea, atunci îi suntem contrari cu cea mai mare hotărîre.

Dar dacā sub ea se pricepe totalitatea cetățenilor țerii, atunci suntem pentru ea.

Despre aceea, nu-i vorbă, cî noi am gravita spre România. Dar aceea dîră numai ne veți concede, ca să fim una cu ea în simțire.

Și aceea este mare pedecă, cî societatea magiară să separă de noi, nu ne acceptă și este respîngătoare, rece față de noi. Sî fie magiarii mai amicali, mai deschîși la inimă față de noi, ca cu inimele lor să le cîștige pe ale nîstre.

Sei bine, că guvernul nu vrea să stea de vorbă cu tribuniștii. Dar românii au un alt factor competent: prelații. Prelații sunt conducătorii naturali ai poporului român, numai cât guvernul a subminat autoritatea prelatilor nostri. Să le restituie autoritatea și apoi să pertracteze cu ei și prin ei cu noi. Eu cred, că în modul acesta am pute ajunge la o înțelegere.

Guvernul nu s'a purtat nici când cu bunăvoință față de noi. Cu toate că dacă ne-ar face plăcut aici traiul și împrejurările acestea, toți am pluti în aceleași ape și spre un scop. Căci noi cu plăcere trăim aici și bucurăm voim a rămâne aci.

Romul de Crainic.

protopresbiter greco-oriental al tractului Dobrei și paroh în H.-Dobra, asesor consistorial onorar al consistoriului metropolitan, deputat al congresului național bisericesc, membru al comitetului executiv central al partidului național român, membru al Asociațiunii transilvane pentru literatura și cultura poporului român, membru în comisiunea administrativă a comitatului Hunedóra, președinte al subreuniunii învățătorilor din tractul Dobrei șcl.

a încetat a mai fi în șirul anteluptătorilor cauzei române.

Pământ strămoșesc, primesce cu drag pe fiul tău adevărat, căci totă viața lui a fost în slujba casei lui Dumneșeu, cu iubire cătră nămul său și patria sa, pe cari le-a visat și dorit mai fericite chiar și în césul morții sale.

Impărtășit cu sântele tainé, răposatul și-a dat sufletul la 12/24 Iunie a. c. dimineța la 1 oră. — în vîrstă de abia 46 de ani — și se va înmormînta Marți, la 14/26 Iunie, după amédi la 4 ore, în cimiteriul local.

Slujind credincios 23 de ani în viața Domnului, după o vieță conjugală fericită de tot atăția ani, sôrtea crudă mi te-a răpit, mie, carele îmi erai totul! Sdrobită, mă întorc spre mila cerescă, ca să-ți dea odihnă vecinică, între cei buni, 6r mie tărie, cu credință rămân a ta și dincolo de mormént, ca o preotésă română adevărată.

H.-Dobra, 12/24 Iunie 1894.

Véd. *Augusta de Crainic*
născ. *Theodori*.

Noutăți.

Personal. Escel. Sa I. P. S. D. archiepiscop și metropolit Miron Romanul a sosit dela Budapesta cu trenul de Luni dimineța.

„Săténul“ va fi numele unei reviste, ce va apăre din 1-a Sept. a. c. odată pe lună în broșure de 4—5 côle și va cuprinde literatură populară în prosă și în poezie. Scopul acestei reviste va fi de a aduna la un loc — după putință — tot materialul literatură nostre populare, atât cel neapărat cât și cel ce se află împrăsciat prin calendarele și foile apărute până ađi. Numai esemplare abonate se vor tipări, adecă atâtea, câte se vor abona până la finea lui Iuliu a. c.

Cei ce cunosc valórea acestui material sunt rugăți a sprigini acesta întreprindere. — Prețul pe un an întreg va fi 6 fl. sau 15 franci. Materialul: Poesii, colinde, bocete, snóve, povesti, mituri, glume, găcituri, proverbe, ș. a., precum și abonamentele sunt de a se trimite la redact. revistei „Săténul“. Ioan Pop Reteganul în Besztercze-Monor (Transilvania).

Un nou proces. Fóia ungurésă „Házánk“ publică în numărul seu mai nou următórea scire: Incă în 1892 dl Lucaciu a voit să convóce o adunare de popor în Șis-escei, solgăbirél celui cere însă a oprit adunarea. Dl Lucaciu s'a apucat din cauza acesta și într'o scrisóre románescă l'a numit pe fisolgăbirél ori cum, numai om de omenie nu, din care causă tribunalul reg. din Sătmar a intentat din oficiu, contra lui, proces pentru delictul calumniării în public și a și adus hotărîrea de a fi pus sub acu-

sațiune. Acusatul a făcut apelațiune, dar n'a folosit nimic, deórece atât curia regescă din Dobrițin, cât și curia regescă a aprobat punerea lui sub acusațiune. Astfel cât de curénd dl Lucaciu va avé un nou proces.

Starea sãménaturilor. După rapórtelre adresate ministeriului agriculturii despre starea sãménaturilor, din cauza timpului rēu, a frigului, și a zăpezilor parțiale și a grindinei, recoltele au fost fórte vătămăte.

Grēul, secara, orz și ovésul de vară promit o recoltă mediocră. Orzul de érnă este mai abundent, însă este în parte tăciunos.

Panama magiară. În 21 și 22 s'a pertractat la curtea cu jufăți din Budapesta procesul intentat contra contelui Klebersberg, carele într'un articol din „P. Napló“ a atacat pe judele de instrucție din Cluș Bódor, apoi tribunalul din Cluș și pe procuratură și a arētat mișeliile cu Bokros. În 22 l. c. n. după ce se ascultară toți martorii se începú vorbirea de acuză a procurorului Ligetkuthy, care acuză pe contele cu calumniare comisă în 4 rinduri.

Apărătóriul refectând, întrebă: ce se alege de onórea cetățenilor, dacă și judecătórii proced injust. Arată câte încórectități s'au făcut în procesul Bokros. Autorități, cari astfel proced, ca și tribunalul din Clușiu, fără tēmă pot răpi și de și drepturile cetățenilor.

C. Klebersberg, vorbind și el puțin, ăice, că e al lui meritul, dacă Ungaria a scăpat de cel mai pungaș politic, de un tâlhariu.

După o pertractare de 30 ore, se face resumarea, jurații se retrag. La 2½ (22 Iunie) d. a. se enunță verdictul.

Pe baza verdictului, la 3 ore se publică sentința, care condamnă pe c. Klebersberg la 5 luni temniță ordinară, 500 fl. améndă, suportarea speselor 2021 fl. 29 cr. pentru calumniarea lui Bodor László. De celelalte acuze e absolvat.

Apărătóriul însinuă recurs de nulitate. Klebersberg e pus pe picior liber, sub garanță.

Procesul memorandumului și agricultura. În ședința comisiunei comitatense din Solnoc-Dobéca, vicespanul Dr. Nicolau Torma a raportat, că din incidentul procesului memorandumului, agitatori necunoscuți ar atăța poporația valahă din comitat. Din cauza acesta a trebuit să se sporéscă gendarmeria. Spiritele numai la aparență sunt liniștite — ăice vicespanul — și nu e motiv, ca să nu se urmărescă lucrurile cu mare atențiune. Din pricina acesta dă îndărēt agricultura, industria și comerciul.

De ale poștei. Carte de adrese și alte asemenea tipărituri se pot trimite cu poșta fără cúverte sau bandage. În sensul ordinațiunii ministeriale însă numai adresa are se fie scrisă cu mână. Numele, locuința, ocupațiunea trimițetóruului, etc, pot fi indicate simplu prin o stampilă sau în alt mod mechanic. La comandări de cărți pe partea adresei se pot serie și cuvintele: Comandă de cărți. Pentru observările, ce se pot face în scris au valóre prescisele existente deja pentru tipărituri.

Episcopul dela Vác — scuipat. Despre obrăsnicia jidovilor ne dau doveđi următóarele: După votarea căsătóriei civile episcopul C. Schuster mergea, cu un deregătóriu de curte de al său pe o stradă din Lipótváros (cibul jidanilor) cătră hotel. Bétránul episcop mergea încet pe jos. De odată se vede încunjurat de o cetă de tineri de nu mai póte înainta. Unul dintre tineri strigă: „Trăescă Wekerle“. Incuragiat de aceste strigăte un jidovúț din Vác, care cunoscea pe episcopul, sare înainte strigând din tóte puterile „Abzug Schuster“ — și scuipă cătră episcopul. Deregătóriul plesnesce atunci pe miserabilul cu băta în cap. Era pe aci să se încaiere cu toți, când sosi superintendentele Zelenka, care luă de braț pe episcop. Cățiva capelani sosiți întru ajutoriu, făceau cale prin mulțime, și astfel trecu bétránul episcop între strigăte de „abzug!“

Au apucat jidani de-asupra.

Soldați desertori. Din Bosnia se anunță scirea, că dela batalionul 2 al regimentului de infanterie nr. 93, dislocat în satul turces Pripjopolie, au desertat la Sêrbia în timp de o lună 2 sergenți-majori, 3 sergenți și 13 gregari. Cercetarea a constatat, că toți au fost croați, și că agenți sêrbesci -au sedus să deserteze, și să între în armata sêrbescă, căci acolo în curénd vor fi numiți oficeri. Comandantul batalionului a înscințat faptul ministrului de resbel și a cerut dreptul statar. Totodată comanda corpului 15 din Sarajevo a recercat ministeriul, să comandeze alt regiment în locul celui, care se află de present acolo.

Miserie. Guvernóru din Vilna, general Orszvsky a emis o ordinațiune, prin care dispune, că de aci înainte țărani poloni numai atât pământ au dreptul să-și procure, cât e neapărat de lipsă pentru traiul de pe o ăi pe alta al familiei respectivului. Această ordinațiune a numitului guvernóru nu e nouă, pentru-că guvernul rusesc încă prin anii șesedecei imediat după sufocarea revoluțiunei polone emisese o atare ordinațiune dar până acum nu ăa putut fi executată pe deplin din cauza multor pedeci administrative.

Alegere de president în Francia Imprejurarea, că la tómnă se va face alegerea de president al republicei franceze, a adus pe ăiarul „Libre Parole“ la idea să facă o alegere de probă pe calea plebiscitului. Este interesant, că la acest plebiscit de probă, din 18.515 bilete, câte s'au deshis până acuma, s'au dat 11.508 voturi prințului Napoleon, 2718 generalului X., 1461 contelui de Paris, 374 lui Casimir Perier, 163 lui Cavaignac, 262 lui Carnot, 214 lui Dupuy, 264 lui Constans și 21 lui Brisson.

Necrolog. Subscrisa cu inima intristată aduc la cunoscință tuturor consăngeniilor și cunoscuților încetarea din vieță a scumpului meu soțiu *Ioane Bozosian* paroh gr. or. în Moșna, membru pe vieță al Asociațiunei trans. pentru lit. și cul. pop. rom. membru al scaun. protopop. al comitet. protop. etc, întemplată la 10/22. Iunie 1894. a. m. 9 ore după un scurt și greu morb, în etate de 65 ani al vieței și 39 a preoției. Remășițele pământesci ale scumpului defunct se vor petrece la eterna odihnă Duminecă în 12/24 Iunie a. c. la 1 oră d. am. Moșna, 10/22 Iunie 1894. Maria Bozosian n. Ponciu.

Convocare.

Adunarea generală a despărțeméntului XXIX-lea (Medias) al Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, se convócă pe ăiua de 3/15 Iuliu 1894 la 11 ore a. m. în orașul Medias (sala hotelului „Strugurul de aur“) la care se invită onorații membrii și toți aceia cari se interesează de progresul poporului român.

Intre alte obiecte din program va fi și constituirea comitetului pe un nou period de trei ani.

Ioan Moldovan,
dir. despărț.

Ioan Chendi,
secretariu.

Ordinea examenelor.

Sibiu — Brașov — Brad.

Esamenul public dela scóla poporală gr. or. din Sibiu-cetate cu patru cursuri se va ține **Mercuri** în 15/27 Iunie a. c. dela órele 3—6 în sala seminarului „Andreian“. La acest esamen se invită prin acesta toți amicii și binevritorii scólei.

Ordinea examenelor

la scótele medii gr. or. române din Brașov la finea anului scolastic 1893—94.

Esamenele de maturitate:

În 13 și 14 Iunie v. va fi esamenul oral de maturitate la scóla comercială.

În 20 și 21 Iunie v. va fi esamenul oral de maturitate la gimnasiu.

La esamenele de maturitate nu pot lua parte scolarii. Pentru publicul mare ele sunt deschise.

Esamenele publice:

Joi în 23 Iunie:

Dela 8—9 Româna și Geografia; cu clasa I. reală; dela 9—10 Istoria natur. și Aritmetica cu clasa II. reală; dela 10—11 Istoria și Franceza cu cl. III. reală; dela 11—12 Religia, Magiara și Chimia cu cl. IV reală; dela 3—4 Magiara și Geografia cu cl. I. gimnasială; (dela 4—5 Germâna și Aritmetica cu cl. II. gimn, dela 5—6 Latina cu cl. III. gimn.

Vineri în 24 Iunie:

dela 10½—11½ Cântări.

Sâmbătă în 25 Iunie:

Dela 8—9 Româna cu cl. IV gimn. dela 9—10 Elina și Religia cu cl. V. gimn.; dela 10—11 Istoria cu clasa VI gimn; dela 11—12 Fisica cu clasa VII gimn.; dela 12—12½ Declamațiune din Română; 3—4 Principii com. și Aritmetica cu cl. I com.; dela 4—5 Dreptul camb. și germâna cu cl. II com.; dela 5—6 Gimnastica.

Duminecă în 26 Iunie v. după serviciul divin se va încheia anul școlastic 1893/94 cu cetirea clasificățiunilor și cu distribuirea premiilor în sala cea mare a institutului.

La esamenele acestea precum și la festivitatea de încheiere a anului școlastic se invită cu tóta onórea părinții școlarilor, amicii și binevitorii acestei scóle.

Anul viitor școlastic se va începe în 1/13 Septemvrie 1894.

Brașov, în 10 Iunie 1894.

Directiunea.

Ordinea examenelor

la scóla elementară capitală rom. ort. răs. din Brașov la finea anului scolastic 1893/4.

Esamenele publice se țin **Mercuri**, **Joi** și **Vineri**, în 15, 16 și 17 Iunie st. v. în sala cea mare a edificiului gimnasial din Gróver, în ordinea următóre.

Mercuri în 15 Iunie:

dela 7—8 ore a. m. cu clasa I de copile, dela 8—9 ore a. m. cu clasa II de copile, dela 9—10½ ore a. m. cu clasa III de copile, dela 2—3½ ore p. m. cu clasa IV de copile, dela 3½—5 ore p. m. cu clasa V de copile

Joi în 16 Iunie:

dela 7—8 ore a. m. cu clasa Ia) de copii, dela 8—9 ore a. m. cu clasa Ib) de copii, dela 9—10 ore a. m. cu clasa IIa) de copii, dela 10—11 a. m. cu clasa IIb) de copii dela 2—3½ ore p. m. cu clasa III de copii dela 3½—5 ore p. m. cu clasa IV de copii.

Vineri în 17 Iunie:

dela 4—5 ore p. m. cu elevele din internatul reuniunei femeilor române din loc.

Esamenele cl. III și IV de copii IV și V de copile se vor încheia cu cântări.

Esercițiile gimnastice se țin: cu clasa a IV de copii în 16 Iunie dela 11—12 ore.

Esercițiile în grădinărit se țin: cu cl. IV și V de copile în 15 Iunie dela 5—6 ore p. m. (escursiune în grădina scólei), cu cl. III și IV de copii în 16 Iunie dela 5—6 ore p. m.

Lucrurile de mână ale copilelor din cl. II—V, precum și ale elevelor din internat, sunt espuse sub decursul examenelor în sala de examinare.

Esamenul practic din economia casnică (menagiu, croitoria, cusutul la mașină etc.) se ține cu elevele din internat în 19 Iunie dela 4—6 ore p. m. în localul internatului.

Esercițiile în jocuri etc. se țin: cu copii și scólele din scóla froebeli-ana a bisericei Sf. Nicolae în 29 Iunie dela 10—12 ore, tot în sala cea mare a edificiului gimnasial.

Duminecă în 19 Iunie după serviciul divin, se va încheia anul scol. 1893/94 cu cetirea clasificărilor și împărțirea premiilor.

La esamenale acestea, precum și la festivitatea încheierii anului scol. are onorea a invita pe toți binevoitorii și amicii școlilor

Brașov, 2 Iunie 1894.

Direcțiunea.

*

Programa

esamenelor publice la gimnaziul român gr. or. din Brad la finea anului școlar 1893/4

Sâmbătă în 25 Iunie:

Dela 8—11 a. m. clasa a III normală din toate obiectele; dela 2—5 p. m. clasa a IV normală din toate obiectele.

Luni în 27 Iunie:

Dela 8—11 a. m. cl. I g. din: Aritmetică, Română și Magiară; dela 2—5 p. m. cl. II g. din: Latina, Geometria des. și Geografia; dela 5½—6½ p. m. gimnastica cu despărțământului al II.

Marți în 28 Iunie:

Dela 8—11 a. m. cl. IV g. din Română, Magiară, Istorie univers. și matematică; dela 2—5 p. m. cl. III g. din Religie și Germană, Latină și Geografia fizică; 5½—6½ gimnastica cu despărțământul I.

Miercuri în 29 Iunie:

După finirea serviciului divin cu docologia, împărțirea premiilor, estradarea „Testimoniilor” și încheierea solemnă cu cântări și declamațiuni a anului școlar 1893/4.

Georgiu Parau,
director gimn.

PARTEA SCIENTIFICĂ ȘI LITERARĂ

Țera noastră.

Descriere populară a Ardélului

de

Silvestru Moldovan.

(Urmare).

Mureș-Oșorheiul este așezat pe malul stâng al Mureșului și se estinde parte în vale, parte pe colinele din apropierea râului. În partea de nordică a orașului se află cetatea Oșorheiului, care acum, ca cetate este de puțină însemnătate. Ea este încunjurată cu zid de cărămidă, are pe de laturi mai multe turnuri și casarme, în lăuntru ei se află biserica veche și mare a re-

formațiilor, zidită în stil gotic. Alte zidiri mai însemnate ale orașului sunt biserica rom. cat. cu două turnuri, aflată în piață, zidirea curții cu apel, a bibliotecii Teleki, primăria ș. a. În Oșorhei sunt două gimnazii (ref. și rom. cat.) precum și alte școli, societăți și instituții culturale ungurești. Între acestea este de însemnătate biblioteca Telekiană, cea mai mare bibliotecă a Ardélului. Ea a fost întemeiată de cancelariul Ardélului, contele Samuel Teleki și cuprinde peste 70,000 de volume, fiind așezată în un edificiu zidit anume. Între cărți se află câteva exemplare manuscrise, unice. Mai este apoi aici și o frumoasă colecțiune de minerale și anticități (arme). În Oșorhei se află una dintre curțile de apel ale Ardélului. *)

Oșorheiul este oraș secuiesc, cel mai mare dintre orașele secuilor; mai înainte era capitala Secuimii. Numărul locuitorilor lui este de 14,212 dintre cari aproape o mie sunt români, câteva sute nemți și alte naționalități, iar ceilalți sunt secui. Dintre români sunt mulți ungurizați; mai înainte se aflau aici un număr însemnat de negustori și meseriași români, cari acum în parte mare sunt ungurizați, fiind copleșiți de secui. Românii au în Oșorhei două biserici, una greco-orientală și una greco-catolică și aici se află scaunul unui protopopiat român gr. cat. (protopopiatul Mureșului) de care se țin 28 de parohii și mai multe filii, cu 12,611 de credincioși și scaunul unui protopopiat român gr. or., la care aparțin 23 de parohii și câteva filii, cu 10,036 de credincioși.

Dinjos de Oșorhei se varșă în Mureșul Niragiu, pe partea stângă. Ținutul de luros de pe Niragiu este preșerat cu sate dese, cu locuitori în preponderanță secui; numai în câteva sate se află români în număr mai însemnat. Comuna de frunte este Sereada de pe Niragiu. Locuitorii se ocupă cu deosebire cu economia de câmp și de vite; vitele lor cornute sunt foarte frumoase și căutate. Afară de aceasta se află în stare înfloritoare și pomăritul în tot ținutul Niragiului.

Mai în jos dela gura Niragiului, pe la Vidraseu Mureșul începe a-și pierde caracterul său de riu de munte răpitor; apa are cădere din ce în ce tot mai mică și cursul său devine lin și măiestos. Valea lui lată, încunjurată de deluri, e foarte roditoare, dar espusă adeseori la esundări. Pe țărmul, său drept, spre miazănoapte, se estinde Câmpia, până unde se varșă în el Arieșul, frumosul riu al Munților-Apuseni, care pune hotar Câmpiei spre apus.

(Va urma).

*) Curtea de apel se numesc de obicei „tabla regescă”. Mai înainte era tabă din M.-Oșorhei singura tabă pentru Ardél; acum sunt două table regesci la noi, una în Oșorhei și alta în Cluș.

Concurs literar.

În conformitate cu decizia IX p. a. din protocolul adunării generale de est timp, comitetul central al reuniunii învățătorilor români gr. or. din districtul consistoriului aradan, protopopiatele de-a dreapta Mureșului, escrie premiu de 50 fl. v. a. pentru cea mai bună carte românească menită ca manual în școala populară, din ori ce ram al învățământului, cu termen de concurs până la 1 Martie n. 1895, pe lângă următoarele condițiuni.

1. Cartea să conțină întreg materialul de învățământ al ramului respectiv.

2. Cuprinsul să nu fie vast, dar să fie împărțit în grade concentrice, să fie espus în stil clar și scris cu ortografia academiei.

3. Lângă manuscriptul scris în trei exemplare anonime să se acludă o cuvertă sigilată provădută cu un motto, care să conțină în lăuntru numele autorului.

4. Referitoriu la dreptul de proprietate, se va face acord separat între reuniune și autor.

5. Manuscrisurile să se trimită la adresa subsemnatului președinte în Arad, până la termenul susamintit.

Arad, din ședința ordinară a comitetului central ținut în 7/19 Iunie 1894.

Teodor Ceantea,
președinte.

Nicolae Ștef,
secret. I.

Bibliografie.

A apărut:

„Lumea ilustrată”, broșura 15 (nr. 29—30) cu următorul sumariu:

Tecst:

„Le Printemps et les Oiseaux”, (Primăvara și Paserile) de Camille Flammarion. — „A mea este răsunarea”, roman de Hall Taine. — „Și un sgmot surd”, poezie de I. Boniface Hétrat. — „Păcat și ispășire” (urmare). — „General Zamfir Gheorghiu”, biografie de * *. — „Onoare și datorie”, (roman). — „Ea”, (poezie) de Gh. din Moldova. — „Sonet”, (poezie) de Ion N. Roman. — „Felurimi”. — „Comora casei și a familiei”.

Ilustrațiuni:

„Primăvara și paserile”. — „În pădure”, tablou de K. Gamperridew. — „A mea este răsunarea”, (Iason îmbrățișând pe Green). — „General Zamfir Gheorghiu”, (portret). — Țerance din Rusia — „Onoare și datorie”, (D na de Salence găsind pe Guy). —

Nr. 200.

[101] 2—3

Concurs repetit.

Pentru ocuparea parohiei vacante gr. or. din Mureș-Orba, protopresbiteratul M.-Oșorheiului, se escrie prin acesta concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt cele stabilite de sinodul acestei parohii la 6 Octombrie 1891, cari în sumă dau un venit de 330 fl. v. a.

Informațiuni mai ample despre starea parohiei se pot lua dela subsemnatul oficiu protopresbiteral și dela comitetul parochial din M.-Orba.

Competenții și vor trimite cererile lor concursuale instruite conform legilor în vigoare, la subsemnatul oficiu protopresbiteral cu stricta observare a termenului deschis.

Mureș Oșorhei, 30 Maiu, 1894. Oficiul protopresbiteral gr. or. al Mureș-Oșorheiului.

Nicolau Manegutiu,
protopresbiter.

Nr. 449/1894

[102] 2—3

CONCURS

După-ce prin concluds Veneratului consistoriu archidieceșan ddto 8 Martiu a. c. nrul 1837 B. s'a învui-

„Mama încătușată”. — „Sărutul”, tablou de C. de Sanctis. — „Convorbire.

A apărut:

Cunoscințe din constituția patriei și din drepturile și datorințele cetățenesci pentru școlile populare de Ioan Popoviciu, carte aprobată de Preaven. sinod archidieceșan în ședința din 2/14 Maiu 1894 sub nr. prot. 110. Sibiu tipariul tipografiei archidieceșane 1894.

A apărut:

„Candela” foia bisericească literară nr. 6 cu următorul cuprins:

„Proprietățile fundamentale ale biserice gr. or. în Bucovina”. — „Țidirea, întocmirea și decorarea din lăuntru a locașului dumnezeiesc, cum o cere biserica și tradițiunea”. — „Lipovenii din Bucovina”. — „Despre sărăcirea poporului”. — „Predica despre îndreptarea creștină”. — „Cronică”.

A apărut:

„Biserica ortodoxă română” revistă periodică eclesiastică nr. 3 Iunie cu următorul cuprins:

„Așezământul în uz al metropoliților și episcopilor de sub tronul ecumenic”. — „Regulamentul consistoriilor eparchiale”. — „Despre terminii întrebuințați în serviciul bisericesc”. — „Starrea morală și religioasă a omenirii la aparițiunea luminei evanghelice”. — „Rebotezarea romano-catolicilor și uniților la începutul secolului present”. — „Șchițe din viața sântului apostol Paul”. — „Acte privitoare la istoria biserice române”. — „Câte va date despre metropolitul Veniamin”. — „Donațiuni”.

Loterie.

Sâmbătă, în 23 Iunie n. 1894.

Budapesta: 73 37 64 3 22

Mai nou.

Telegrama sosită ieri din Lyon anunță, că simpaticul president al republicii franceze, Sadi Carnot a cădut jertfă unui atentat în sera de 24 Iunie c. Presidentul fiind în Lyon, după banchetul festiv, dat în onorea lui, a plecat în trăsura la teatru. Pe drum a fost străpuns cu pumnalul de un individ. Acesta a fost arestat. El e un italian, cu numele Cesario Giovanni Santo. Carnot a murit la orele 12 și 55 minute noaptea. Scirea despre atentat a produs foarte mare consternație în întreaga Franța.

Înstituirea unui capelan în parohia de clasa I. Satulung, biserica St. Archangel, pentru ocuparea postului de capelan se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în diarul „Telegraful Român”.

Cu acest post e împreunat un venit anual de 445 fl. 36 cr. Doritorii de a ocupa acest post se și trimite cererile lor concursuale instruite cu documentele recerute de norme în vigoare până la termenul sus indicat la subscrisul oficiu protopresbiteral.

Brașov, 31 Maiu. 1894

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Brașovului în conțelegere cu comitetul parochial.

Ioan Petric, protopresb.

Pentru compoturi.

D-nul A. Hoffmann din Nyiregyháza (Ungaria), trimite în coșulețe de postă bine pachetate 5 chilogr. a 1 fl. 36 cr. vișine spaniole alese și grase, precum și marile escelente și mari și alte soiuri de pome pentru compoturi.

[100] 2—3

Nr. 222/1894.

[103] 1—3

CONCURS

Pentru ocuparea vacantelor stațiuni învățătoresci din comunele bisericesci mai jos semnate în protopresbiteratul Mureș-Oșorheiului se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare, și anume:

1. Gernesig, cu salariu anual de 300 fl. v. a. și locuința în edificiul școlar.

2. Nasna, cu salariu anual de 300 fl. v. a. locuință și grădină de legumi.

3. Suplac, cu salariu anual de 300 fl. v. a. și locuință în edificiul școlar.

Între concurenții la stațiunile de sub 1 și 3 vor fi preferiți clericii absoluiți, cari eventual la timpul său se pot deveni parochi aci.

Informațiuni mai detaiate despre starea acestor școli, modul de plătire al salarelor etc. se pot lua dela subsemnatul protopresbiter.

Petițiunile concursuale în regulă instruite se se așternă la subsem-

natul oficiu protopresbiteral în termenul deschis.

Mureș-Oșorhei, 30 Maiu 1894

Oficiul protopresbiteral gr. or. al M.-Oșorheiului în conțelegere cu respectivele comitete parochiale.

Nicolau Manegutiu,
protopresbiter.

Nr. 309

[90] 3—3

EDICT.

Sinefta Savu Muntean din Sibian, legitima soție a lui Iacob Sdrenghia tot de aci, gr. or., din protopresbiteratul Sebeșului, de trei ani de zile, și-a părăsit cu necredință legitimul ei bărbat pribegind în lume, fără a sci locul ubicațiunii, se citază prin acest edict, că în termen de un an și o zi dela prima publicare se se prezenteze în persoană ori prin apărătoriu plenipotențiat înaintea oficiului protopresbiteral subsemnat, căci altminteralea și în absența ei se va pertracta și decide procesul intentat de bărbatul ei.

Sebeș, în 19 Maiu, 1894.

Oficiul protopr. gr. or.

Ioan Tipeiu, protopresb